

FAUSKE KIRKE

100-ÅRSJUBILEET

1869 — 1969

Fauske Kirke

Jubileumsåret 1969

Nordlands Framtids Trykkeri - Bodø

Forord

I anledning Fauske kirkes 100- års jubileum i 1969, oppnevnte Fauske menighetsråd i møte 18/1 1968 undertegnede som «redaksjonskomite for et jubileumsskrift til kirkens 100-års jubileum».

I de første møter, etter at komiteen tok fatt på arbeidet, ble det drøftet hva jubileumsskriftet burde innehalde og hvordan arbeidet på beste måte kunne legges opp for å skaffe tilveie det nødvendige stoff og billedmateriale. Det ble også klart at vi snarest måtte søke kontakt med en person som både kunne og ville påta seg å bearbeide stoffet til et jubileumsskrift.

Vi er lykkelige over at det ble skolestyrer Sigurd Stendal vi kom til å vende oss til, og at han ikke sa nei. Han lovt i første omgang å se gjennom det stoff som var samlet, men senere tok han fatt på arbeidet. Han har gått gjennom store mengder av arkivmateriale, og har ellers vært på farten sent og tidhg for å skaffe pålitelige opplysninger og nødvendig billedstoff.

Resultatet av dette arbeid ligger i nærværende jubileumsskrift, som vi synes gir et godt bilde av Fauske kirke og menighetslivet gjennom disse 100 år. Mye av stoffet vil være ukjent for de fleste som nå lever og bor i soknet og prestegjeldet.

Vi retter en varm takk tilskolestyrer Stendal for det fortjenestfulle arbeid han har nedlagt ved utforminga av jubileumsskriftet.

Likeså takker vi Fauske bygdeboknemnd som velvillig har stillet sitt arkivmateriale og billedstoff til disposisjon, og alle som på forskjellige måter har ytet verdifull støtte til arbeidet i form av opplysninger, billedstoff og hilseener.

KÅRE KORNELIUSSEN

THV. GRØNAS

Hilsen til Fauske kirkes 100 års jubileum

Det er underlig hvorledes et kirkehus vever seg sammen med folkets liv. Hjembygdens kirke blir likesom ett med dem selv. Den er med og setter en ramme om livet. En knyttes til den på mange måter. Der ble de døpt, konfirmert, viet og i tunge stunder tok de avskjed med noen av sine kjære som gikk bort. Og derfra vil de selv en dag stedes til hvile i vigslet jord. Den som fra barneårene har gått ut og inn i sin hjembygds kirke føler seg hjemme der.

Fauske kirke er nå 100 år. Der har den stått i flere generasjoner. Hadde veggene kunnet tale ville de sikkert ha hatt meget å fortelle. Den har vært til usigelig stor velsignelse. Ingen kan måle hva den har betydd for de mange, mange.

Der sukket vår far med glødende barm,
når klokkene rørte sin stemme.

Der felte vår mor en tåre varm
Som ei hennes sønner skal glemme.

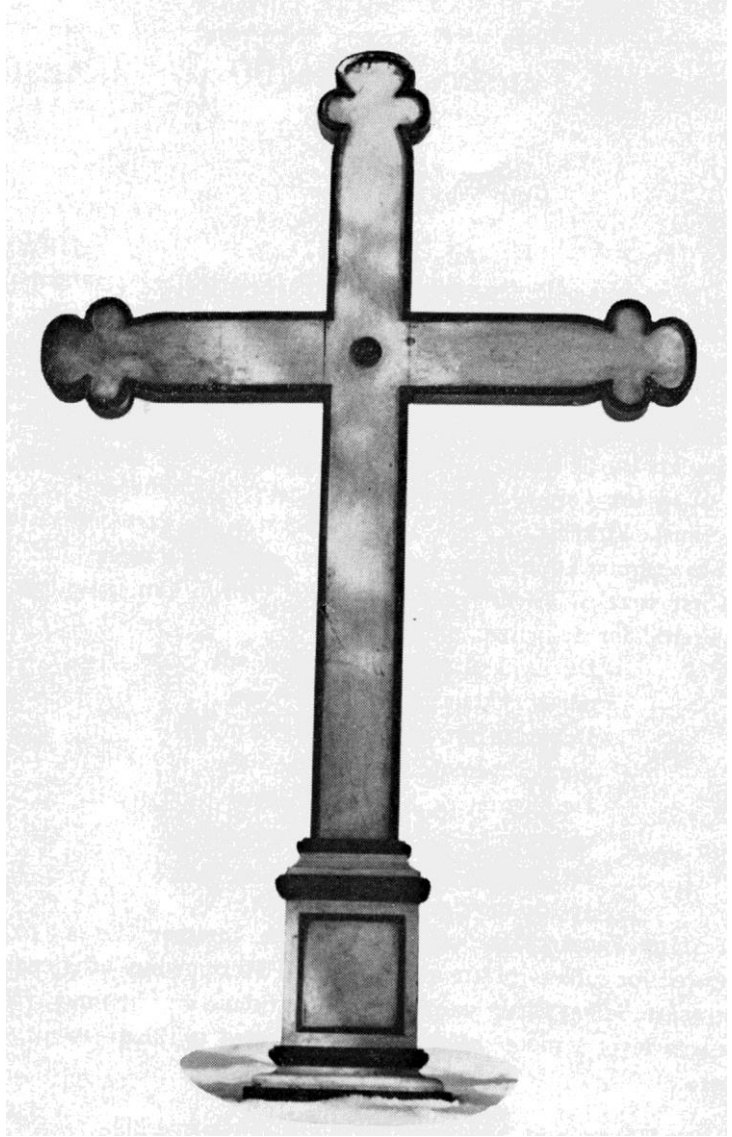
Der hentet de bot for de tungeste savn
og styrke - til vandringens møye.

Der fanget de freden i Jesu navn
før de mødige lukket sitt øye.

Måtte Fauske kirke også i årene som kommer få være et samlingssted for folket. Måtte aldri stiene til Herrens hus bli gjengrodd, men måtte folket flittig samles der også i tidene som kommer. Herren har selv lovet å møte sin menighet der «med styrke til vanclringens møye».

Sør-Hålogaland bispestol, Bodø, 17. februar 1969.

H. E. Wisløff.

Korset over alteret
(Før kirken fikk altertavle)

*Kirken den er et gammelt hus,
Står om enn tårnene faller;
Tårne full mange sank i grus,
Klokker enn kimer og kaller,
Kaller på gammel og på ung,
Mest dog på sjelen trett og tung,
Syk for den evige hvile.*

*Vi er Guds hus og kirke nu,
Bygget av levende stener,
Som under kors med ærlig hu,
Troen og dåpen forener.
Var vi på jord ei mer enn to,
Bygge dog ville han og bo
Hos oss med hele sin nåde.*

*Husene dog med kirkenavn,
Bygget til frelserens ære,
Hvor han de små tok titt i favn,
Er oss som hjemmet så kjære;
Deilige ting i dem er sagt,
Sluttet har der med oss sin pakt
Han som oss himmerik skjenker.*

*Give da Gud hvor vi skal bo,
Alltid når klokkene ringer,
Folket må samles i Jesu tro,
Der hvor fra oven det klinger.
Verden vel ei, men I meg ser,
Alt hvad jeg sier, se det skjer!
Fred være med eder alle!*

Kirkens første klokke.
(Støpt i Bergen av J. F. Becher 1856.)

Fauske får sin egen kirke

FORHISTORIEN

Den 5.august 1869 ble Fauske kirke innvidd.

Men da var det gått nesten nøyaktig 28 år siden spørsmålet om kirke på Fauske første gang ble fremsatt offisielt. Det var personell - kapellan hos soknepresten til Skjerstad og forrettende prest til Saltdal prestegjeld, Johan Frederik Lampe, som i 1841 sendte søknad til kongen om «Oppførelse av en Annexkirke på Stranden (Fauske) for Distriktene Vatnbygden og Fauske-eidet.»

Foranledningen til at denne søknad ble sendt da, var at pastor Lampe, som personellkapellan, oppholdt seg på Skjerstad prestegård da soknepresten, Boye Labes Junghans avgikk ved døden den 19.juli 1841. Samme dag sendte Lampe melding til Tromsø biskop om dødsfallet, og i brevet gjorde han biskopen oppmerksom på at han nå, da det ble ledighet i embetet, kom til å sende søknad i to alternativer til kongen om en nyordning i Skjerstad prestegjeld.

Allerede 9.aug. s.å. sendte han søknaden. Det første alternativet gikk ut på at en del av det vidstrakte Skjerstad prestegjeld måtte bli utskilt og lagt til Saltdal prestegjeld, nemlig Vatnbygdens distrikt samt Øvre og nedre Leivset. Han begrunnet denne del av søknaden med at innbyggerne i nevnte områder hadde så lang, besværlig, ja, livsfarlig vei til Skjerstad kirke, på den brede Skjerstad-fjorden, at kirkesøkningen derfor ble svært liten. Langt lettere ville det bli for dem å søke Saltdal kirke, da de ville få kortere og mindre strabasiøs sjøvei.

Dersom det imidlertid ikke ville bli ansett tjenlig å innvilge søknaden om å skille ut en del av prestegjeldet, så bad han om at det måtte bli sett med velvilje på alternativ to, nemlig: «at en Annex Kirke maatte blive opført i elet saakaldte Stranden Distrikt, hvilket Distrikt indbefatter Stranden, Vatnbygden og Fauske-eidet. Det er mig bekjenclt, at flere Almuesmænd, der beboe disse Distrikter, have ytret Ønske om at det ved forefaldende Vacanse (embetsledighet), i saa henseende maatte fremsettes underdanigst Forslag til Deres Majestæt.»

Lampe motiverer søknaden med at en del av beboerne i disse områder har en kirkevei på 1¼, 2 til 3½ mil før de kan innskipe seg i sine båter og ro eller seile utover den lange og brede Skjerstadfjorden. Denne besværlige vei gjør at de svært sjelden besøker kirken, «ja at de i Regelen fra Michaeli Tider (29. september) ligetil April Maanedes Udgang er borte derfra».

Dersom disse distrikter fikk sin egen kirke, som beboerne oftere kunne søke, ville det få innflytelse på den alminnelige opplysning og deres intellektuelle og moralske dannelse.

Lampe mener videre at foruten de nevnte distrikter burde også gårdene Kvandal, Fjeldnes, Knurvik og Øynes samt Klungset-gårdene legges til det nye kirkeområdet. Det ville i alt bli 98 gårdsbruk som ifl. folketellingen av 1835 hadde 821 personer, eller på det nærmeste 1/3 av hele prestegjeldets folkemengde.

Det ville nok by på store oppofrelser for beboerne å føre opp egen kirke, særlig med tanke på at det hadde vært misvekst i distriktet i flere år, så velstanden var gått tilbake. Men de innså nok at fordelene ved å få sin egen kirke var så store at de ville ta på seg de nødvendige offer. Dessuten håpet man på at myndighetene ville stille seg velvillige til en søknad om lån av Opplysningsvæsenets Capi talfond.

I prostens uttalelse om saken heter det at han fant første del av forslaget meget hensiktsmessig, og at tiden nå var beleilig til å legge det omtalte distrikt til Saltdal prestegjeld. Å gå til oppførelse av en annekskirke for Strandens distrikt var for tiden ikke nødvendig,

«da Beboerne af de Gaarde som paatenktes henlagt til denne, med Hensyn til Kirkebesøg ikke nu have det værre, end Almuen i næsten alle de øvrige nordlandske Prestegjelde.»

Biskopen var av samme mening som prosten med hensyn til første del av forslaget. Men før man kunne gå videre med saken, måtte det innhentes erklæringer fra de respektive formannskaper og øvrige vedkommende. Til forslaget om en annekskirke for Stranden distrikt anså biskopen det unødvendig å fatte noen bestemmelse, da vedkommende prest neppe kunne nekte å forrette i den, hvis den engang ble besluttet oppført.

Departementet kom i sin betenkning til, at da det ikke forelå søknad og erklæring fra rette vedkommende, d.v.s. formannskap og kommunestyre, måtte det for tiden innstille på «at det Ansøkte ikke naadigst bevilges, men at Skjerstad Sognckald strax paa sedvanlig Maade kundgjøres ledigt».

Nils Jønsberg, sokneprest til Skjerstad 1842-1856, tok så opp spørsmålet om kirke på Stranden i en innberetning om Skjerstad soknekall i 1850. I likhet med pastor Lampe mente han at almuen i den Østre del av prestegjeldet, Stranden med tiliggende distrikter, hadde altfor lang og besværlig kirkevei. Han kom særlig inn på at det nå var kommet rydningsmenn med sine familier til Langvassgrenda. Disse hadde ca. 6 mil å reise før de nådde frem til kirken. Det ville bli en stor fordel for hele det østre område hvis en annekskirke ble reist på Stranden. Og enda større fordeler ville almuen oppnå dersom Stranden ble *eget soknekall*. I en innberetning til biskopen før han forlater Skjerstad soknekall i 1856, henviser han til betenkningen han tidligere har avgitt om kirke på Stranden.

Kirkespørsmålet kom så opp i Skjerstad kommunestyre 5.mai 1860, etter en henvendelse fra stiftsdireksjonen i Tromsø. Kommunestyret så seg ikke i stand til å ta avgjørende stilling til alle de spørsmål som ville melde seg ved oppførelse av en kirke på Stranden. Det antok at det ville være mest hensiktsmessig å nedsette en komite som fikk i oppdrag å legge frem en motivert betenkning om de spørsmål som ville melde seg i sakens anledning. Som komite (Bygningskom-

Sokneprest Wilhelm Sandberg

videre behandling av innstillingen ble dermed utsatt på ubestemt tid. - Nå gikk det omtrent 1½ år før kirkesaken kom opp igjen i kommunestyret, for atter å bli utsatt. Før høyere myndigheter hadde fastslått om det var en kommunal sak eller ikke, ville kommunestyret ikke gjøre noe vedtak i saken.

I en innberetning til Tromsø biskop skriver sokneprest Sandberg, som også var ordfører i Skjerstad, at ved hans ansettelse var det tatt forbehold om mulig anlegg av en kirke på Stranden. Han hadde også anbefalt at den ble bygget. Men etter de forhandlinger som hadde funnet sted, mente han det var liten utsikt til at saken skulle bli løst i den nærmeste fremtid.

Kommunestyret kviet seg øyensynlig i det lengste for å pålegge kommunen å ta de ekstra utgifter det ville medføre og reise en ny kirke.

misjon) ble valgt: 1. Pastor Sandberg, 2. Lensmann Kjeldsberg, 3. Jacob Hansen, Skjerstad, 4. J. L. Normann, Leivset, 5. Kristian Evjenth.

Komiteen arbeidet med saken ca. ett års tid, og la så frem en innstilling på kommunestyremøte 4. november 1861. Innstillingens første punkt lød slik: «Oppførelsen av en Kirke for Fauske-eidet og Vatnbygden på Stranden en kommunal Sak.»

Ved votering over dette punktet stemte 9 av representantene mot og 6 for. Dermed var det avgjort at flertallet i kommunestyret ikke så på oppførelsen av denne kirken som et kommunalt anliggende. Den

Men kirkesaken synes nå å ha gjennomgått sin lange modningstid. For i kommunestyremøte 26. april 1864 ble det enstemmig vedtatt at kommunen skulle overta oppføring og vedlikehold av en *hjelpkirke* «til bekvemmelighet» for beboerne på Holstad, Klungseth, Stranden, Fauskeidet, Vatnbygden, Leivset og Kvandal, mot at menigheten i distriktet, på private bidragslister, samlet inn 500 spesiedaler og betalte inn til kommunekassen. Dertil måtte distriktet forplikte seg til å overta alle utgifter ved grunnervervelse, oppføring av kirkegårdshegn og betale skyss- og natteholds-godtgjørelse til prest og kirkesanger. Videre ble enstemmig vedtatt at kirken skulle oppføres på gården *Vestre Fauske*, på den plass som Johan Pedersen hadde tilbudt, og at det skulle anlegges en kirkegård, stor nok til et distrikt på 1000 mennesker.

Kommunestyret lå nå en tid i underhandling med Saltdal kommune om kjøp av den gamle kirken på Saltnes. Saltdal hadde nemlig fått ny kirke i 1864. Men forhandlingene førte ikke til kjøp, da byggekomiteen etter grundig befarung og overveielse ikke fant den så anvendelig som fra først av antatt.

I kommunestyremøte 26. sept. 1865 la så ordføreren frem tilbud fra byggmester B. Sneve, Bodø, om oppføring av kirken. Tegninger og overslag ble gjennomgått, og det ble gjort vedtak om å legge disse til grunn for det videre arbeid med saken.

I et senere møte høsten s.å. godkjente kommunestyret B. Sneves tegninger og overslag, og det ble vedtatt å inngå kontrakt med ham om oppføringen av kirkebygget. På samme møte ble det også besluttet å søke Oplysningsvæsenets Capitalfond om et lån på 3000 spesiedaler.

I henhold til vedtakene i kommunestyret ble det den 27. oktober sendt søknad, stilet til kongen, om tillatelse til å anlegge det nye kirkestedet. Søknaden var anbefalt på det beste både av sokneprest Sandberg og prosten i søndre Saltens prosti.

I begynnelsen av februar 1866 kom det melding fra kirke- og undervisningsdepartementet at ved kongelig resolusjon av 25. jan. s.å. var det gitt tillatelse til å anlegge en kirkegård og føre opp en kirke

Sokneprest Gaarder

grunn til vei fra sjøen til kirkeklassen. Ved sankthanstider kom trelasten til kirkebygget med frakteskute fra Namsos, og arbeidet med oppføringen kunne begynne.

I august 1867 meldte byggmesteren fra til kommunens ordfører at kirkebygget var ferdig, og at han ønsket å overlevere det 1. september. Det kom likevel til å gå ca. 2 år fra kirken var reist til den ble innvidd og tatt i bruk. Kirkens inventar skulle være på plass, kirkegården opparbeidet og innhegnes, og det skulle bygges likhus. En prestestue (kirkestue) måtte også føres opp til bruk for prest og kirkesanger når de kom fra Skjerstad for å betjene Hjelpkirken.

Midt på sommeren 1868 meldte sokneprest Sandberg fra til prosten at kirken var ferdig til innvielse. Kirkegården var nå i lovmessig stand, kirkeklokken var montert i tårnet, og det øvrige inven-

for Fauske-eidets og Vatnbygdens distrikter på gården *Vestre Fauske*. Byggmester Sneves tegninger var godkjent, med de forandringer som var gjort av de 2 medlemmer av Den Kongelige Tegne- og Kunstscoles Direktion, antikvar Nicolaysen og arkitekt Nordan. Likeså var det gitt tillatelse for Skjerstad kommune til å oppta et lån i Opplysningsvæsenets Capitalfond på 3000 spd. til oppføring av kirken.

Nå var det meste gjort klart til å ta fatt på bygge- arbeidet. Grunnervervelsen til kirkegård og tomt var brakt i orden ved gavebrev fra Johanna Johansdatter, Fauske, og oppsitterne på Erikstad hadde gitt

Fauske kirke 1886

tar var anskaffet. – Her følger en fortegnelse over inventaret: 1 Brandstige – 1 Klokke til Taarnet - 1 Døbefont m/ Fad og vandmugge - 1 Messehagl – Alterklæde - 1 Kalk af Sølv - 1 Disk (fat) af Sølv - 1 Brødeske af Sølv- 2 Lysestager - 1 Skammel.

Byggeregnskapet viser at det samlede utlegg for det nye kirke- stedet kom på ca. 4 000 spesiedaler.

Biskopen hadde fremholdt at han ønsket å foreta innvielsen før sokneprest Sandberg i oktober reiste til Christiania som stortingsrepresentant for Nordlands amt. Imidlertid viste det seg at innvielse dette året kom til å kollidere med planlagte visitaser, så den måtte utsettes.

HJELPEKIRKEN

1869- 1878

Sokneprest Neuman n

Torsdag 5.august 1869 foretok så Tromsø biskop, F. W. Hvoslef, innvielsen av *Fauske-eidet hjelpekirke*. Noen dager før hadde prost Daae og sokneprest Sandberg måttet melde sykdomsforfall. Følgende bistod ved høytideligheten: sokneprest Schøning i Bodø, som fungerte som prost, sokneprest Lagaard i Folden, sokneprest Meyer i Saltdal og forrettencle prest Beiarn, stiftskap. Jespersen.- Mens Sandberg lå syk, hadde han skrevet en bønn for den nye kirken og dens menighet. Den Ble lest av kirkesangeren under

den tillyste guclstjeneste i Skjerstad kirke søndagen før innvielsen.

Unntatt biskopens innberetning til departementet om at innvielsen var foretatt, er det ikke funnet noe skrevet om den. - Da sokneprest Sandberg holdt sin første høymesse gudstjeneste i hjelpekirken, skrev han i dagsregisteret: «Overfylt kirke.» Likelydende notat finner vi for flere av de følgende prekensøndager i 1869.

Kirken var oppført og innvidd, og det var et langt steg fremover med å legge forholdene til rette for en bedre kirke søkning i det vidstrakte distr ikt med de lange og besværlige kirkeveier. Men ordningen var langt fra tilfredsstillende. For ved beslutning i kommunestyret, og godkjent ved høyeste resolusjon, var det nemlig bestemt

at det skulle holdes gudstjeneste bare annen hver søndag fra første januar til midten av april, og hver fjerde søndag resten av året. Men i den tiden om sommeren det var konfirmasjon på Skjerstad, skulle det ikke være gudstjeneste i hjelpekirken i det hele tatt, og det ville si ca. 3 måneder, da det var 2 konfirmantkull med 6 ukers undervisningstid i hvert. I løpet av året ble det derfor bare 12 gudstjenester i alt. Dette syntes menigheten var dårlig utnyttelse av den nye kirken. Det var også misnøye over at det ble flest gudstjenester i den tiden den mannlige befolkning var på Lofotfiske.

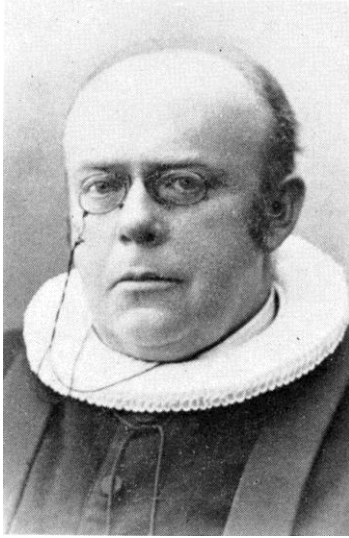

Sokneprest Moe

For å få rettet på dette forhold ble det gjort henvendelser både til kommunestyret og biskopen. I 1870 søkte så kommunestyret om at det måtte bli holdt gudstjeneste i hjelpekirken også i konfirmasjonstiden, og søknaden ble innvilget av biskopen som en midlertidig ordning. Dermed ble det 16 gudstjenester årlig, og man var kommet enda et skritt videre mot en beclre ordning.

Men ønsket om eget sokn med egen prest, som også bodde på kirkestedet, var etter hvert blitt nokså alminnelig. Tanken om deling av det store Skjerstad sokn begynte å ta form hos menighetsleddene i hjelpekirkeområdet.

På nyåret 1871 ble Skjerstad sokneprestembete ledig - ved pastor Sandbergs død. Den mannlige befolkning i menigheten var da på vinterfiske i Lofoten. 32 av dem, som var samlet i ett fiskevær,

Sokneprest Amundsen

skrev under en begrunnet søknad til Tromsø biskop om deling av soknekallet. Men søknaden nådde ikke tidsnok frem til biskopen. Skjerstad prestebete var alt kunngjort ledig på vanlig måte.

*FAUSKE BLIR ANNEKS-
SOKN
1879-1899*

I 1877 tok hjelpekirke-distriktets formenn og representanter i kommunestyret igjen opp tanken om deling av soknekallet. Sammen med ordføreren, sokneprest Neumann, utarbeidet de et forslag som ble vedtatt av kommunestyret, og søknad om eget sokn gikk så til departementet, hvor den ble anbefalt. Ved kongelig resolusjon ble det bestemt at fra 1. januar 1879 skulle soknet deles i to, Skjerstad hovedsokn og Fauske annekssokn.

Resolusjonen bestemte også at presten i hovedsoknet skulle betjene annekskirken hver 3.søn- og helligdag gjennom hele året. Det ble jo en betydelig forbedring i den geistlige betjening, særlig med henblikk på at man fikk en jevnere fordeling av gudstjenestene gjennom hele året i det nye sokn. Men savnet av en prest som bodde på kirkestedet, var fremdeles stort. - Da det i 1882 ble ledighet i Skjerstad, ved sokneprest Neumanns forflytning til nytt embete, ble saken tatt opp igjen i kommunestyret, hvor det ble uttalt at den tjenligste ordning for distriktet ville være å få en residerende

Sogneprest Bull-Hanssen

henhold til denne uttalelse vedtok soknestyret å garantere distriktets andel i prestens lønn, og gjennom Skjerstad kommunestyre ble det så sendt søknad om opprettelse av det nye prestegjeldet.

Departementet bemerket bl.a. at det var enig i at en forøkelse av den geistlige betjening i Skjerstad prestegjeld kunne være ønskelig, og særlig for Fauske anneks ville den være av interesse. Men det fremholdt videre at man ikke uten særdeles sterke grunner burde fortsette med, ved deling av prestegjeld, å forminske de forholdsvis godt anlagte soknekall som ennå var igjen her i landet. Det gjaldt ikke minst for Tromsø stift, med dets klimatiske og øvrige forhold, at vedkommende sokneprester var uten økonomisk trykk. Og departementet mente «at et vordende Fauske soknekall, etter de foreliggende Opplysninger, ikke på adskillig nær vilde yde sin Inde -

kapellan. Både prost og biskop støttet kommunestyrets forslag til løsning av saken, men biskopen tilføyde dog at den beste løsning nok ville være om anneksoknet ble eget prestegjeld. Han bad derfor kommunestyret overeie saken pånytt.

Skjerstad kommune vedtok da å overlate til Fauske soknestyre selv å ordne seg for å få opprettet eget prestegjeld, om det mente å kunne makte det.

Fauske formannskap sammenkalte deretter til menighetsmøte, hvor almuen møtte tallrik frem. De tilstedeværende erklærte seg villige til å ta de økonomiske byrder som måtte bli pålagt distriktet hvis det ble opprettet eget prestegjeld. I

Sogneprest A. Høyer

hadde bodd bare 5- 6 bønder og rydningsmenn. Ganske hurtig ble det en stor bedrift med tilstrømning av arbeidere fra mange kanter. Annekssoknet hadde i 1890 godt over en tredjedel av prestegjeldets folketall, og det var stadig stigende. Behovet for bedre kirkelig betjening ble etter hvert meget påtrengende, og det ble innlysende for alle kirkelige og øvrige offentlige instanser at den eneste naturlige løsning måtte bli å ansette en prest til. Men før Skjerstad soknekall ble ledig, var deling av prestegjeldet utelukket.

haver den Indtækt, der formentlig bør kræves som Minimum for en Sognepræst i den Landsdel hvorom her talen er.» I henhold til Departementets innstilling ble da også søknaden om deling avslått ved kgl. res. av 5/ 12- 83.

De neste 10-15 år ble en tid med ganske betydelig fremgang i annekssoknet, både i folketall og med hensyn til de Økonomiske forhold.

I 1882 begynte Ankerske Marmorforretning drift i Fauske, og det ble en etter forholdene betydelig innflytting av arbeidere i Fauskeområdet.

I 1888 satte Suli tjelma-selskapet i gang gruvedrift i

Langvass-området, hvor det før

*SOKNET SOM RESIDER-
ENDE KAPELLANI*

1/7 1899- 1/4 1902

Skjerstad kommunestyre besluttet da i 1897 å søke om opprettelse av et residerende kapellani, og vedtok også å garantere kapellanofferet. Søknaden ble på det varmeste anbefalt av sokneprest Amundsen. Prosten støttet også saken fullt ut. Biskopen fremhevet «at det etterhånden var blitt en uavviselig nødvendighet med forøket geistlig betjening i Skjerstad store soknekall».

Departementet erkjente i sin innstilling at det nå i høy grad var nødvendig med større geistlig betjening i det vidstrakte distrikt som nok var alt for stort arbeidsfelt for en enkelt prest. Men de kirkelige forhold i prestegjeldet kunne ikke bli helt tilfredsstillende ordnet før det ble ledighet i sokneprestembetet, og departementet innstilte derfor på at det ble opprettet et *midlertidig kappellani*. Den residerende kapellan skulle ta bolig på et passende sted i Fauske sokn, og med forpliktelse til å finne seg i - ved prestegjeldets deling - å gå over til sokneprest i hvilket som helst av de **to** nye kall.

Innstillingen ble bifalt ved kongelig resolusjon av 27. mai 1899, og kapellaniet ble opprettet fra 1. juli s.å.

Som residerende kapellan ble utnevnt sokneprest til Loppa, K.A. Bull-Hanssen, og dermed hadde Fauske sokn fått sin egen pres t.

Sokneprest Blom-Svendsen

Sulitjelma distrikt, som etter hånden hadde fått en ganske stor arbeiderbefolkning, hadde i 90-årene vært betjent av en stiftskapellan - i leide møtelokaler. Ved innsamling i menigheten, gave fra «Verket» og en del off. bidrag, var man etter hvert kommet så langt at man kunne reise egen kirke. Den ble innvidd høsten 1899 og skulle betjenes av res. kapellan med 20 gudstjenester årlig.

Fauske sokn som residerende kapellani ble ikke av lang varighet. I 1901 ble sokneprest Amundsen i Skjerstad ansatt i nytt embete. Herredsstyret vedtok da på møte 31. mai s.å. en foreløpig uttalelse om at prestegjeldet burde deles. I et senere møte, den 16. august, ble det så vedtatt et forslag fremsatt av ordføreren, sokneprest Amundsen, om at distriktet Valnesfjorden med unntak av gårdene Mjønnes- Naurstad skulle forenes med det nåværende Fauske sokn til ett prestegjeld. Det skulle betjenes av 2 prester, en sokneprest bosatt på Fauske og en kallskapellan bosatt i Sulitjelma. Resten av prestegjeldet skulle utgjøre et soknekall. Inntil Valnesfjord hadde fått egen kirke, skulle Fauske og Sulitjelma årlig ha 60 gudstjenester hver, senere 50, så Valnesfjord fikk 20 gudstjenester årlig.

FAUSKE BLIR EGET PRESTEGJELD 1902

Forslaget ble anbefalt av alle kirkelige instanser, samt av amt-
mannen og stiftsdireksjonen. Departementet gikk også inn for forslaget i sin innstilling, som ble bifalt ved kgl. resolusjon av 3. jan. 1902 og gjort gjeldende fra 1. april s.å. Fra samme tid ble det residerende kapellani nedlagt, kapellan K. A. Bull-Hanssen utnevnt til sokneprest i det nye Fauske prestegjeld, og Fauske kallskapellani kunngjort ledig.

Valnesfjord kirke ble bygd etter kgl. res. av 4. juni 1904 og innvidd 14. juni 1905.

Fauske prestegjeld - som for øvrig ble egen kommune i 1905 - hadde dermed fått 3 kirker, betjent av 2 prester. Dette var en ordning av de kirkelige forhold som menighetene den gang følte seg tilfreds med, og som de kirkelige autoriteter så på som den heldigste løsning.

Ordningen stod uforandret inn til 1. juli 1957 da Fauske kalls-kapellani gikk over til å bli residerende kapellani.

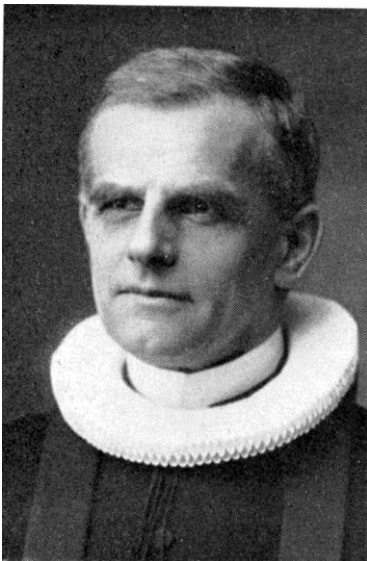
I 1962 sendte landets biskoper ut et rundskriv til prestene og menighetsrådene ang. mulighetene for å øke det faste antall av gudstjenester i landets kirkehus, med tanke på en bedre utnyttelse av kirkene.

I henhold til rundskrivet vedtok Fauske menighetsråd et forslag om å forhøye antallet av gudstjenester og dermed også en ny fordeling mellom kirkene. Og i skriv av 22. desember 1962 meddelte biskopen i Sør-Hålogaland at følgende ordning var godkjent: Fauske hovedkirke: 59 gudstjenester, av disse 43 ordinære høymesser og 16 aften- sangsgudstjenester. Valnesfjord: 42 gudstjenester, herav 26 høymesser og 16 aftensangsgudstjenester. Sulitjelma: 50 gudstjenester, herav 38 høymesser og 12 aftensangsgudstjenester.

KIRKESTEDET OG KIRKEHuset

Kirken ble oppført på gården Vestre Fauske ved grensen til Erikstad-gårdene. Står vi på kirkeplassen en sommerdag, slår det oss at «de gamle» hadde funnet frem til et sjeldent vakkert sted å reise sitt gudshus på. Terrenget er svakt hellende til alle kanter, åpent og vidt til de låge skogkledde åser i nordvest og nordøst. I nord - over de lange Fauske-myrene - rekker utsynet helt til grensefjella over Sørfolda. Mot øst øyner en innfallsporten til den trange Langvassdalen med Sulitjelmas høye fjellverden i bakgrunnen. I sør - over Fauskevika og fjorden - blåner fjella opp mot lange, rolige horisontlinjer, og mot vest er det lange utsyn over den brede Skjerstadvfjorden til fjerne fjell som stenger mot stor-havet.

Sokneprest Sv. Jervell

liten. - Omkring århundreskiftet kom det på tale å bygge en ny og større kirke på Fauske. Tanken oppstod nok for en del i forbindelse med at Valnesfjorden da ble utskilt som eget sokn og skulle føre opp egen kirke. Enkelte mente da det var naturlig at hovedsoknet bygde en større kirke og Valnesfjorden overtok den gamle. Saken ble drøftet både på et menighets-møte og i soknestyret.

Valnesfjord kirketilsyn mente det ville gå for lang tid før soknet fikk sin egen kirke, hvis Fauske først skulle gå til nybygging før Valnesfjord kunne overta den gamle. Fauske kirketilsyn tok også opp til vurdering spørsmålet om salg og nybygging, men fant det lite realistisk, bl.a. av samme grunn som Valnesfjord hadde fremhevet. Videre mente tilsynet at av økonomiske grunner burde man ikke gå til nybygging nå, da Fauske stod foran store økonomiske løft ved

Det var ikke noe imponerende kirkebygg som ble reist her - en ganske enkel langkirke bestående av skip, kor, prestesakristi og våpenhus med tårn over - men med rene linjer og harmoniske forhold. Den ble bygd av tømmer med utvendig panel, og hvitmalt samme året den stod ferdig. Innvendig var det bare tømmerveggene, med et loft lagt under bjelkene. Over alteret stod et kors med et symbol øverst, et øye i trekantet innfatning. I benkene i skipet og på galleriet var det 380 sitteplasser. Den gangen var den nok passende stor på de alminnelige søndager, men ved særlige anledninger og på de store høytidsdager ble den snart for

overgang til egen kommune. Fauske kirke var riktignok for liten, til sine tider altfor liten, men soknet burde heller nå samle seg om å sette sin kirke i forsvarlig og lovmessig stand.

Kirketilsynet søkte så soknestyret og fikk de nødvendige bevilgninger til reparasjon og oppussing av kirken, og arbeidet ble satt i gang i 1904.

Tårnet ble på nytt tekket med sink. Kirken fikk dåpssakristi og ny trapp foran hovedinngangen. Innvendig ble tømmerveggene fuget og panelt, og nytt golv ble lagt i hele kirken. Samtidig fikk skip og kor hvelving, fremme ved koret reistes søyler med buer og gitterverk, og alteret ble oppusset. Og så ble kirken malt innvendig og utvendig.

I 1911 søkte sokneprest Høyer, på vegne av kirketilsynet, om tillatelse til å foreta en forandring inne i kirketårnet, så der kunne anbringes en klokke til. Tillatelse ble gitt av Stiftsdireksjonen, og nyklokken ble innkjøpt i 1912. Den var større enn den gamle, og ble plassert under denne. Klokken er støpt i Tyskland og levert av Taulow & Søn i Trondh eim.

I 1950 ble korsøylene med buer og gitterverk fjernet etter vedtak i menighetsrådet, og kirken fikk på ny den opprinnelige åpne forbindelse mellom kor og skip. På samme tid ble prekestolen flyttet så det ble direkte adgang fra prestesakristiet.

Menighetsrådet la i 1960 frem for formannskapet en plan om å bygge en sidefløy til kirken, med kjeller under. Man ville da få plass til et større dåpssakristi, et bårerom med betryggende temperatur og nødvendige ytre rom og birom. Ved denne utbygging ville man også få flere sitteplasser, og det var nødvendig, særlig ved konfirmasjon og andre store høytidsd ager.

Menighetsrådet mente at Fauske kirke ikke tilfredsstilte tidens krav til en hovedkirke, men hvis man foretok den planlagte utvidelse, ville kirken i lang tid fremover dekke Fauskes behov. Formannskapet sluttet seg til planen, og ingeniørkontoret fikk i oppdrag å utarbeide en foreløpig ideskisse.

Imidlertid viste det seg at Fauske kirke, som da var over 90 år, kom inn under riksantikvarens saksområde, og denne fant ikke å

kunne godkjenne den skisserte utvidelse med en sidefløy. Et forslag om å utvide kirken i bredden ble også nektet godkjennelse.

Den engasjerte arkitekt leverte så et utkast hvor kirkeskipet var forlenget, koret og begge sakristiene utvidet, og i kjeller under koret bårerom og nødvendige birom og ytre rom. Denne utvidelse ble godkjent av riksantikvaren. Tegninger og kostnadsoverslag ble også godkjent av formannskap og kommunestyre, men da det for tiden ikke lot seg gjøre å skaffe den nødvendige lånekapital, ble utvidelsen foreløpig utsatt.

Kommunestyret har imidlertid bevilget de midler som skal til for å sette kirken i skikkelig stand til 100-årsjubileet. Ifølge planen for dette arbeidet skal bl.a. tårnet kobbertekkes, galleriet skal forlenges fremover, orgelet repareres og orgelseksjonen forandres en del. Det vil bli lagt rundbuet hvelv i skip og kor, veggene vil bli isolert og kledd, vinduene utskiftet, og det kommer nye benker og nytt varmeanlegg.

KIRKESTUA

Når prest og kirkesanger kom fra Skjerstad for å tjenestegjøre ved Fauske kirke, måtte de ha et sted å ta inn. En kirkestue blev derfor oppført omtrent på samme tid som kirken. Etter avtale med kommune- styret var det distriktet selv som kostet den, og senere sørget for vedlikeholdet. Den hadde to oppholdsrom, og dessuten et kontor, hvor folk kunne møte presten eller kirkesangeren når de skulle ordne med barnedåp, ekteskapslysninger og andre kirkelige handlinger. Her hadde også soknepresten sine møter med kirketilsynet. - Kirkestua stod opprinnelig på vestsiden av kirken. (Vi kan se den på bilde side 15.) Senere ble den flyttet over på østsiden. Da presten omkring århundredskiftet ble bosatt på Fauske, ble det lite bruk for kirkestua. Den ble solgt og flyttet i 1933.

*SKYSS- OG OVERNATTINGSGODTGJØRELSE
TIL PRESTEN OG KIRKESANGEREN*

Det nye kirkedistrikt hadde tatt på seg å bære utgiftene til skyss og overnatting for presten og kirkesangeren hver gang de kom fra Skjerstad og skulle gjøre tjeneste ved hjelpekirken. Kommunestyret hadde vedtatt at de skulle få pengene utbetalt av kommunekassen. Denne skulle så foreta utligning og innkrevning av utlegget av

«Distriktets Opsidere» etter disse bestemmelser:

«Nattholdet bliver at udligne paa Strandens Gaardbrugere efter Matrikel Skylden og Skydsgodtgjørelsen paa Gaardbrugere, Huus- mænd, Inderster og Selvholdskarle efter samme Regler som for Udlig- ning af Fatig- og Skoleskat.»

Kommunestyret hadde besluttet at godtgjørelsen skulle beregnes slik:

For soknepresten: Skyssgodtgj. for 4 mann og 8-året båt og natteholdsgodtgj. med 1 spesiedaler.

For kirkesangeren: Skyssgodtgj. for 2 mann og 4-året båt og natteholdsgodtgj. med 72 skilling.

Tar vi og ser på hvor mye denne godtgjørelse kunne komme på for året, viser regnskapet f.eks. for 1874 at den tilsammen kom på 93 spd. 60 skil. Denne ekstraskatten ble med årene svært dårlig likt, selv om den ble noe mindre etter at Fauske i 1879 ble annekssokn og fikk kirkesanger som hadde i nærheten av kirken.

FAUSKE PRESTEGÅRD

Da residerende kapellan K. A. Bull-Hanssen kom til Fauske i 1899, hadde soknet ingen embetsgård til presten. Han måtte ta inn i leide husrom i «gata» på Fauske. Dette husvære var langt fra tilfredsstillende som familiebolig og prestekontor. Året etter sendte han derfor en henstilling til departementet at det måtte bli anskaffet embetsgård med jordvei til presten.

I 1901 bad departementet landbruksingeniør Wenger reise til Fauske å undersøke om det var en passende eiendom å få kjøpe. Wenger heftet seg særlig ved 2 bruk som var til salgs, bruk nr. 1 på Finneid og lensmann Kjeldsbergs eiendom på østre Fauske. Etter befaringen erklærte han at som jordbrukseiendom var gården på Finneid den mest verdifulle. Men alle husene var så gamle og skrøpelige at man måtte regne med full nybygging, som medregnet kjøpe- summen ville komme på kr. 33 000. - Eiendommen på østre Fauske var mindre, men den lå sentralt til, ca. 2 km fra kirken. Alle husene: hovedbygning, borgstue, fjøs og låvebygning, ved- og vognbu, stabbur og naust var nyoppførte og tidsmessige. Lensmann Kjeldsberg forlangte opprinnelig kr. 30 000 for eiendommen, og da heftet det også en del kårytelser på den. Før salget kom i stand, var imidlertid summen kommet ned i kr. 28 000, og kårytelsene var da oppgjort

Fauske prestegård 1912

med et kontantbeløp til kårfolkene. (De skulle likevel ha rett til fritt hus i deres levetid.)

Både soknepresten, prosten og stiftsdireksjonen anbefalte kjøp av eiendommen på Østre Fauske. Departementet gikk også inn for det.

Og ved kongelige resolusjon av 1. oktober 1902 ble det så bestemt at lensmann Kjeldsbergs eiendom, gårdsnr.102, bruksnr.7, skulle innkjøpes til embetsgård for soknepresten i Fauske prestegjeld.

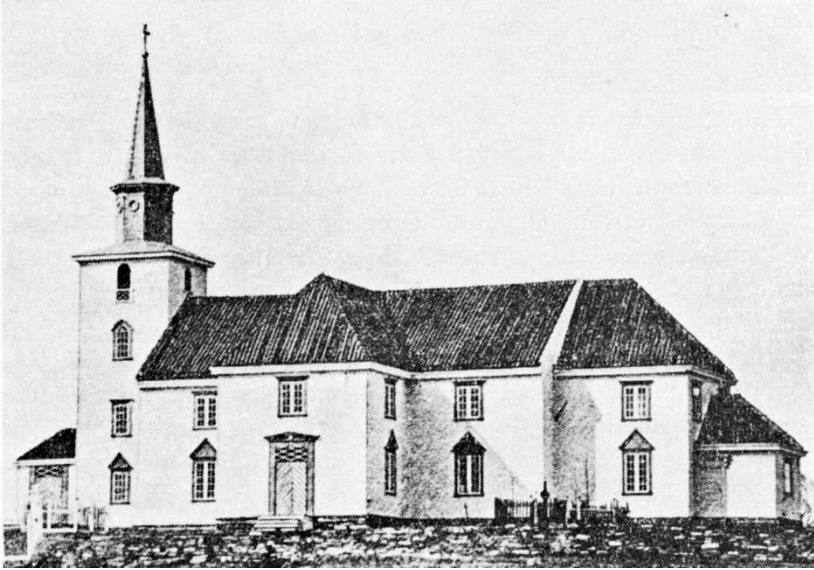

Fauske kirke ca. 1910

Kirkens altertavle

«MODERKIRKEN»

Skjerstad kirke før brannen 1873

Hilsener til Fauske Menighet

Fra prost i søndre Salten, sokneprest A.J. Kvam

Til Fauske menighet.

Som konstituert prost og som nåværende sokneprest til «moderkirken» Skjerstad, vil jeg med dette få sende en hilsen til Fauske menighet i anledning Fauske kirkes 100-årsjubileum.

Skjerstad var en gang et stort prestegjeld som foruten Skjerstad også omfattet Saltdal og Fauske. Men utviklingen førte med seg at de fikk sine egne kirker for siden å bli egne prestegjeld. Og nå har de begge vokset «moderkirken» langt over hodet.

For Fauskes vedkommende ligger dette ikke lengere tilbake enn at eldre folk her i Skjerstad ennå minnes med glede den tid da Fauske hørte Skjerstad til.

Når jeg derfor gratulerer Fauske menighet med 100-årsjubileet gjør jeg det ikke bare på egne vegne, men også på vegne av «moderkirken» med ønske om Guds rike velsignelse i kommende tider. Må Gud fortsatt få fylle Fauske kirke og menighet med sin hellige ånd til glede og gagn for kommende slekter i all fremtid.

A. J. Kvam.

Fra sokneprest Bjarne Kleivan

Hilsen til Fauske menighet.

Da Fauske ble eget herred og eget prestegjeld straks etter århundreskiftet, hadde kirkehuset alt i 35 år vært et synlig samlingsmerke, og lydelig kalt bygdens folk inn til hellige stunder. Da hadde Sulitjelma nettopp fått kirke (1899), og Valnesfjord kom etter i 1905. Det var altså en tid med store forandringer til det bedre.

Sikkert ble vigslingsdagen i 1869 en enestående festdag, og mange kan ha sagt: «Tenk at vi skulle få et Gudshus på nordsiden av fjorden!» Men moderkirken på Skjerstad ble lenge besøkt, ja, frem til vår egen tid, og lengst av folk fra Valnesfjorden.

Om disse fjerne år og forhold ikke opptar de yngste ættledd ut over denne sommers hundreårsfest, da skyldes jo det, at utviklingen har skapt en ny tid med endringer i arbeidsforhold, tenkemåte og interesser.

Forbedringene er mange og blir vel stadig flere, samtidig som nye årskull har overtatt etter krigen, og dessuten tilflytningen fra andre bygder ikke er ubetydelig. Får de unge med seg ut i livet de verdier som har holdt vårt folk oppe til våre dager? Det må foreldre-generasjonen tidlig og jevnlig ha for øye, fordi påvirkning fra ansvarsløst hold er særlig sterk nå.

Er det dermed vanskeligere for den unge å velge rett, hvor nødvendig blir det så ikke, at fortroligheten mellom barn og foreldre får leve videre som en gjensidig forståelse mellom voksne mennesker! Og vi er jo nettopp satt til å hjelpe hverandre i den felles kamp som løpet på livsbanen er. Stort kan vinnes, men stort også tapes allerede i morgen, så at jeg må ruste meg i dag.

Altså trenger det nye og unge Fauske å utnytte alt av god arv, og dertil legge hva de selv har vunnet av høyeste verdi. Dette er derfor i kirkejubileets år som tidligere mitt brennende ønske: Måtte hver ny slekt sanse, at de høyverdige åndelige goder kommer fra kristenarven, som alltid er grunnlaget og kilden! Som faste holdepunkter må vi fremdeles utnytte hjem og skole, kirke og bedehus. Alle må samle kraft til ukens arbeid, noen også til forvalterplikter, like visst som i motgang og prøvelser.

Sokneprest Bjarne Kleivan

Men her vil jeg inn på noe mer personlig. La meg peke tilbake på en tid som har skapt felles minner for bygden og den daværende prestefamilie, altså okkupasjonsårene! Hun som dengang stod rolig og sterk ved min side, var skjønt enig med meg i, at vi skylder preste- gjeldets folk vår varme takk for all forståelse og konkret hjelp, især i embetsnedleggelsens 3 år. Våre barn vil ikke glemme dette.

Øg videre: Opplevde ikke flere enn ellers, både at Guds ord og bønner betydde mer enn vanlig, og at der ble mer av samfunn mellom oss? Mer av vennskap, ja, mer av kristent samfunn? I grenden og ut over i soknet? Jeg tror det.

Sluttelig ønsker jeg i dette historiske året menigheten til lykke med det som er innvunnet, og som nå oppleves som en lykkelig vinning.

«Stort arbeid ned er lagt» i hver mannsalder, og at viljen er der til arbeid og offer kan et oppusset kirkehus være et tegn på. Overfor den ukjente fremtid må vi ganske visst lydige sette oss mål stykke for stykke, men samtidig i tro og håp vite oss som kalte medarbeidere. Den store byggeleder vil bruke små mennesker som oss, og skal like- fullt få feste kransen på sitt rikes byggverk. Hos ham kan vi fritt gå ut og inn og motta mer av kjærlighet og samfunnsånd.

Nå gleder det meg stort, med takk for vennskap gjennom innholdsrike år, å hilse Fauske menighet med vår levende og styrende Herres ord: «Se, jeg har satt foran deg en åpen dør, og ingen kan lukke den til!» Den menighet som griper dette løftet, har lys over sin fremtid.

Lykke til i tiden som kommer!

Anno Domini 1969.

Hilsen med takk!
Eders tidligere medarbeider

Bjarne Kleivan

RUDOLF TØNDER

Sokneprest i Fauske 1948-1968

Ved domprost Johan Iversen

Uten forkleinselse for de fem første sokneprester i Fauske tør det vel sies at den sjette i rekken, helgelenderen Rudolf Tønder, vil gå ned i historien som embedets allsidigste og mest fargerike innehaver.

Da han kom til Fauske i 1948 hadde han ry på seg som en Petter Dass. Det var ikke ende på hva Gimsøy-presten var god for. Han kunne besverge onde ånder og få onde ånder ut av husene.

Han rakk ikke bare fram på lokalt plan blant fisker-

befolkningen i Gimsøy og tilreisende Lofot-fiskere. Gjennom sine radiogudstjenester under Lofot-fisket, hadde han hele landet som sin menighet.

Hadde noe grepet ham kunne han gi uttrykk for det og rive menigheten med seg. Lett hadde han for å komme i kontakt med alle, høy eller lav. Han var åpen som havet. Rudolf Tønder var nordlending, født på Lurøy i Helgeland. Han var vokst opp mellom fiskets og sjøens menn.

Av lynne lett og utrustet med et smittende humør. En kjedet seg aldri i Tønders selskap. Som havbåra skiftet han, snar til tåre, snar til smil.

Han kunne dele sorger og gleder, med- og motgang med sine soknebarn.

Mange var de som fant veg til presten, når noe stod på. Ingen gikk tomhendt bort.

Sokneprest R. Tønder

Som nevnt før var det ikke ende på alle de gjetord som gikk om han. Han kunne takle alle situasjoner.

En gang spurte jeg ham om hva der lå bak alle de ting som fortaltes om hans makt over underlige fenomener. Han svarte meg:

«Jeg tar folk alvorlig. Jeg får ta dem ut fra sine forutsetninger». Det var sikkert litt av hemmeligheten med at han så lett gikk inn i sine menigheter og ble ett med dem.

Det var et hardt slag for menigheten i Fauske, venner, kolleger, da han sammen med sin hustru, Else, så hurtig ble revet bort ved kjøreulykken i Saltdal.

Han ble sakna ved sin bortgang og han vil nok fortsatt bli sakna av alle dem som han gjennom tyve år fikk være presten for og sine prestekolleger han ble prosten for i de siste åra. Leit var det for oss og menigheten at han ikke ble funnet.

Men vi får minnes hva den største av alle nordlandsprester sier
Om Nordlands-presters gravferd:

Hvad vil en Guds tiener bekymre sig ved
At ham er utvalt en begravelses sted
Som menniskan icke kan finde
Om hand icke bæres av venner herud
Hand kand dog som Mose begravet av Gud
Og luckes så rolig der inde.

Johan Iversen.

Fra residerende kapellan Johannes Berg

Hilsen til Fauske kirkes 100-årsjubileum.

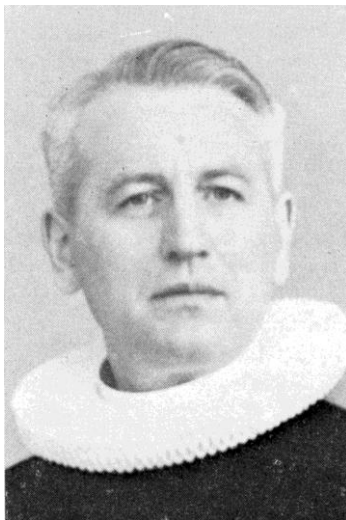
Når jeg skal få bringe en hilsen til jubileumsskriftet for Fauske kirke, må jeg tenke på mennesker jeg møtte under min tjeneste i Fauske kirke. Tanken går til første søndag i advent 1961 da jeg ble innsatt i Fauske av sokneprest Rudolf Tønder og til kirkens klokker, organist og kirketjener. Alle disse minnes jeg med takknemlighet

for hva de hver især har betydd for gudstjenestelivet. Kirkemusikkgruppen, korene og musikk-korpsene som har vært med og beriket våre samvær i Guds hus står alle i kjær erindring. Og sist, men ikke minst, står de mange trofaste kirkegjengere i Fauske for mitt indre øye. Hva betyr det ikke for en prest at det er så mange trofaste som kommer søndag etter søndag og fyller Guds hus med tilbedelse og lovsang. Det samme husker jeg også sokneprest Tønder nevnte for meg med takk. Alle dere som kom til Herrens bord og måtte høre Ordet fra Guds munn og mette dere med det rette himmelske brød. Jeg ser

barn som ble døpt, konfirman-
tene i fjor, brud og brudgom som
la hånd i hånd og lovet

hverandre troskap til døden. Og jeg ser for meg de mange som er gått bort, som jeg lærte å kjenne og som jeg fikk forkynne ordet for og bringe dets trøst til. Dernest går min tanke til alle dem som under kirketaket i Fauske kirke har hørt Ordet i disse 100 årene og som «i din frykt har forlatt dette liv og nu er hjemme hos deg,» som vi ber i vår kirkebønn.

Husene dog med kirkenavn / Bygget til Frelserens ære,
Hvor han de små tok titt i favn, / Er oss som hjemmet så kjære,
Deilige ting i dem er sagt, / Sluttet han der med oss sin pakt, Han
som oss himmerik skjenker.

Res.kap. Johannes Berg.
Forrettende sokneprest i Fauske
14 /6 1968 – 20/3 1969

Selv om tankene mine i forbindelse med jubileet har gått til alle disse kjente og ukjente mennesker, så går min takk til ham som er troens opphavsmann og fullender og som begynte en god gjerning i oss og som vil fullføre den inntil Jesu Kristi dag.

Kirkejubileum i ånd og sannhet blir det først når vi kan takke

For alt på vår mark i hundre år
Som grodde til sjeleføde.

for å låne og omskrive en strofe fra Gundtvigs: Den signede dag. La oss takke Gud for det lyset og livet som heter Jesus Kristus, og la oss be om at hans Hellige Ånd vil besøke vår kirkemark i Fauske med kraft fra det høye!

Det give Gud for Kristi skyld!
Soli Deo gloria - Gud alene Æren!

Sulitjelma, 27. mars 1969.

Johannes Berg.

Fra sokneprest Sigurd J. Sivertsen og frue

Min hustru Ragna og jeg ser med forventning til det arbeide som ligger foran oss i Fauske menighet. Vi håper at vi skal lære hverandre å kjenne i gjensidig kjærlighet og samarbeide mot det mål som er satt oss av Gud i sin Sønn ved den Hellige Ånd til frelse og salighet.

Eders kjære små skal gjøres til Jesu disipler ved den hellige dåp. Disse Jesu disipler skal bekjenne den tro de er døpt til og opplært i ved konfirmasjon. Konfirmasjon betyr å styrke den svake. Sml. den latinske bibel, Lukas 22,32.

Mann og kvinne legger hendene sammen og kneler ned i Herrens hus for å vigsles til å ha et hjem sammen med ønsker om lykke og velsignelse på ferden, inntil døden skiller dem ad.

Og når en familie samles om en kiste, forenes vi med dem i medfølelse og håp til Gud, for av jord er du kommet, til jord skal du vorde, av jord skal du igjen oppstå.

Og ordet om syndenes forlatelse, liv og salighet, møter og styrker oss i helg og høytid. Der møter vi vår Gud i sorg og nederlag, i glede og fortrøstning, i medgang og motgang, fra vugge til hvile i Herrens vigslede have.

Er vi elsket av Gud, så la oss lære å holde av hverandre i Jesu navn.

Bøstad, den 11. febr. 1969.

Eders

Sokneprest S. J. Sivertsen

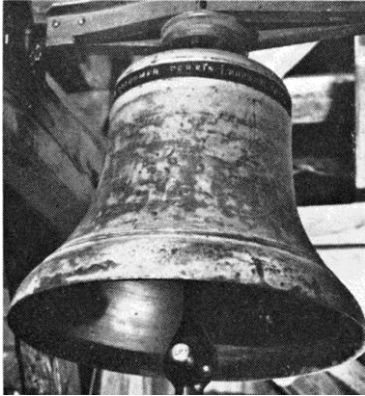
Ragna Sivertsen

S. J. Sivertsen.

FAUSKE KIRKEGÅRD

Ved kongelig resolusjon av 25. januar 1866 ble det gitt tillatelse til å anlegge en kirkegård på gården Vestre Fauske, stor nok til et distrikt på 1000 mennesker. Grunnervervelsen ble ordnet med gavebrev til Skjerstad kommune fra Johanna Johansdatter, Fauske, tinglest 5. september 1866. Det fraskilte jordstykke var på 6 400 kvadrataln, d.v.s. ca. 2,8 mål. Kirken fikk tomt ved vestgrensen innenfor dette området. - Kommunestyret besluttet at kirkegårds-

Kirkeklokke anskaffet 1912

hegnet skulle «opføres som Graasteensmur af god Muursteen / hellesteen». Den skulle være $1\frac{3}{4}$ aln høy, $1\frac{1}{2}$ aln bred i bunnen og 1 aln oventil. Steinen skulle leveres på kirkeplassen av distriktets gårdbrukere, 3 kubikkaln av hver. Meget av steinen ble tatt i Leivset-fjæra eller brutt i Leivset-marka, ført med båter over fjorden og kjørt med hest opp til kirkestedet. -

Denne kirkegården ble for

liten etter omtrent 30 år. I

1898 ble det gitt tillatelse til å foreta en ganske betydelig utvidelse på vestsiden av den gamle. Kirketilsynet besluttet da at den nyinnvidde del skulle innhegnes med stakittgjerde av tre, og fra den tid ble det slutt med å bruke stein til innhegning. Den gamle steinmuren forfalt og ble fjernet etter hvert. Nå er det bare en liten rest igjen.

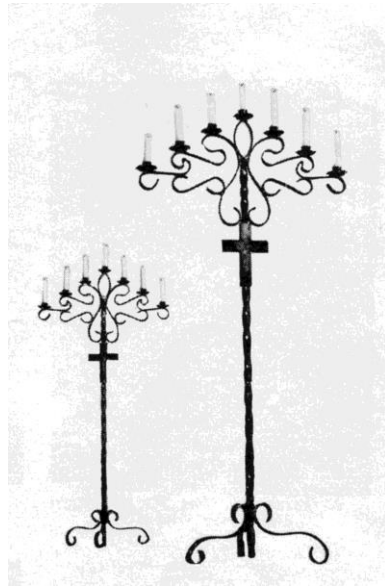
I 1931 ble det kjøpt ca. 10 mål, som med godkjennelse av departementet ble innvidd til kirkegård samme året. Senere er det foretatt utvidelser både på nord siden og østsiden av kirken.

For å sikre seg grunn til gravplasser i fremtiden har kommunen - med kirkedepartementets godkjennelse - anlagt en ny kirkegård på sør-østsiden av den gamle. Riksveg 80 skiller de to kirkegårder fra hverandre. Den nye ble innvidd i 1968 og er tatt i bruk.

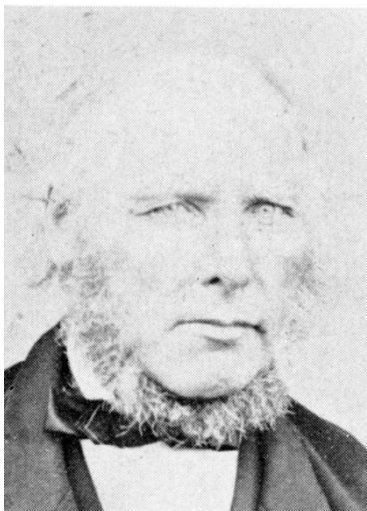
Etter initiativ av sokneprest Tønder ble det i 1948-49 satt i gang et omfattende arbeid på kirkegården med tanke på å gjøre den vakrere. Det fortsatte i begynnelsen av femtiårene etter plan og tegninger av daværende assistent hos fylkesgartneren, Oddlaug Brunvoll. Blant annet ble stein- og sementrammer omkring gravsteder og skjemmende trær og buskvekster fjernet, og det ble fore-

tatt en omfattende planering og innsåing til plen over glemte gravsteder og mellom nye. Vakre blomsterbedd er anlagt på begge sider av veien fra kirkeporten til hovedinngangen, likeså foran kirken, og et skjønt rosenbedd er anlagt ved fontenen øst for kirkens kor.

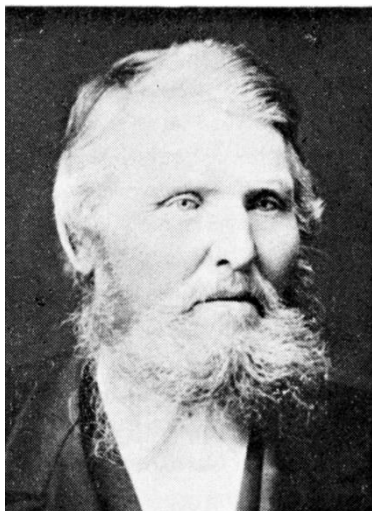
Det offentlige stell av kirke- gården er i sommerhalvåret over-tatt av herredsgartneren og hans folk, og de pårørende steller sine bortgangnes graver med omhu og på en vakker og verdig måte, så Fauske har fått en vakker og velstelt kirkegård.

*Fred er kirkens velkomstord
Og farvel på denne jord;
I vår dåp det til oss lød,
Skal gjenlyde i vår død:
Fred med eder, Herrens fred,
Nu og i all evighet!*

Kirkesanger Jens P. Andersen

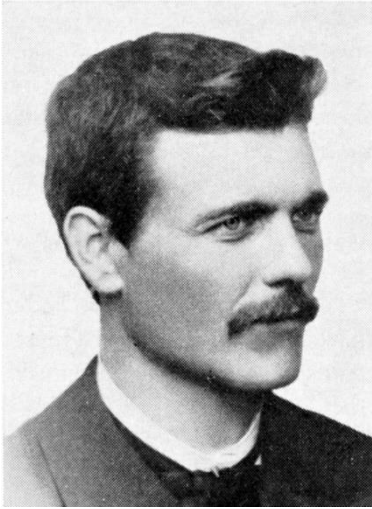
Kirkesanger Hendrik Heitmann

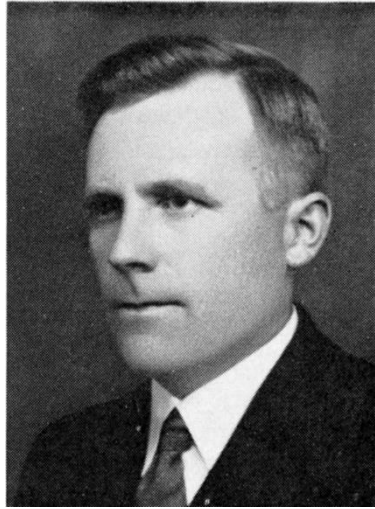
Kirkesanger Johan N. Hansen

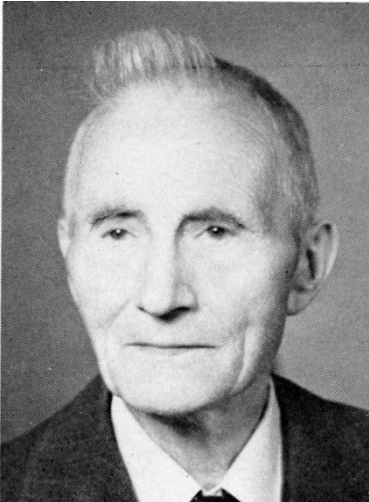
Kirkesanger Bernh. A. Pedersen

Klokker Martin Gylseth

Klokker Ole Kvandal

Klokker Jakob Eliassen

Klokker Joh. M. Gylseth

ORGELKOMITEEN AV 1892

Fra en gammel protokoll har vi hentet dette:

Aar 1892 den 30te Oktober afholdtes i skolehuset paa Erikstad et møde til forhandling om anskaffelse af orgel til Fauske kirke.

Der besluttedes:

1. I løbet af vinteren, helst paa nytårsdag, i kirken at optage en kollekt for sagen.
2. Valgtes en arbejdskomite bestaaende af: Kirkesanger B. Pedersen Klungsæt, Skipper Ole Pedersen Knurvig, Peder Jensen Erikstad, Andreas M. Pedersen Fauske, Peder Jensen Fauske, Handelsmand Blix Finejde, Johan Sakariasen Vatnet, Jens Pedersen Hjemgam, Hans Andreasen Leifsæt, Lærer Haanæs Hjemgamenge, Handelsmand Andreas H. Tveraamo, Direktør Korneliusen Sulitjelma, Johan Pedersen Tortenlid, Johan Olsen Aasbakke, Peder Hansen Rødaas.
3. Arbejdskomiteen sammentræder om 3 uger i skolehuset for at blive enig om en arbejdsplan for sagens videre fremme.

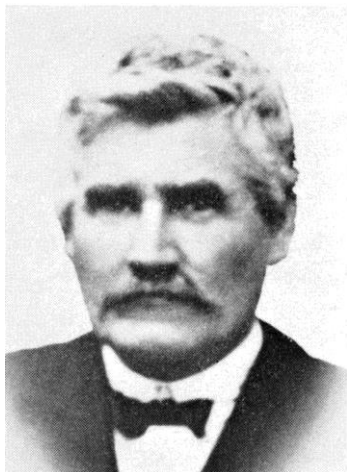
Mødet hævet.

Møtedeltakernes underskrifter: Olaf Amundsen, B. Pedersen, Joh. Olsen, Albert K. Johansen, Johannes Jakobsen, Gerhard Klungset, Andreas M. Pedersen, Peder Jensen Erikstad, Peder Jensen Fauske, Isak Hansen Fauske, Jens P. Hjemgam, Johan Pedersen Tortenlid, Kristen Pedersen Tveraa, Ole Pedersen Knurvig.

Tre uker senere kom medlemmene i arbejdskomiteen sammen og valgte kirkesanger Bernhard Pedersen til formann og kasserer.

«Saa besluttedes, at hvert medlem skulde ved subscriptionsliste i sit distrikt søge at faa tægnet saa mange frivillige bidrag som muligt. Bidragsyderne skriver paa listen sit navn samt bidragets størrelse, som strax erlægges til vedkommende medlem, der igjen har at aflevere samtlige modtagne bidrag til kassereren, der saa snart som muligt har at oversende det samlede beløb til Bodø Sparebank.»

Ikke alle de valgte medlemmene gikk med lister, men likevel kan vi se at omtrent hele soknet var med på innsamlingen. Det kom inn få store bidrag, men desto flere små, og i løpet et av et par års tid var det av alle disse småbeløpene blitt en sum på kr.508,13. Beløpet var for lite til orgelkjøp, men aksjonen viser menighetens interesse for saken - og viljen til å gjøre noe for sin kirke. Protokollen for orgelkomiteen er avsluttet den 15 / 6 1894 med at kommunens ordfører, sokneprest Amundsen, har tatt imot og kvittert for sparebankboken. Da orgelet ble kjøpt, kostet det kr. 2 500,00. Det hadde 6 stemmer, ett manual og pedal, og var levert av Olsen og Jørgensen i Christiania. I 1948 ble det solgt til Nordfold kommune. Samme året ble det kjøpt et større orgel til Fauske kirke. Det kom fra Lillehammer kirke, og var således ikke nytt da Fauske overtok det. Det har 15 stemmer, 2 manualer og pedal, og er levert av August Nielsens orgelfabrikk, Oslo.

Organist Andreas V. Lien

Organist Johan V. Lien

FAUSKE KIRKE-MUSIKKGRUPPE

Fauske kirke-musikkgruppe

I 1942 begynte organist Lien med en kvartettforening. Den ble senere utvidet til Fauske kirkemusikkgruppe, som for tiden har 15-16 medlemmer, både sangere og musikere. Gruppen medvirker under gudstjenesten ved særlige begivenheter og på høytidsdager. Den har ved de mange anledninger vært med å skape både glede og høytid under menighetens samvær i kirken.

Og ved kirkens hundreårs-jubileum skal den bl.a. fremføre en kirkekantate.

Brudeparstolene

Døpefont. Dåpskanne av sølv. Inskripsjon: «Givet til Fuskeeidet Kirke af Jomfru Anna Sophie Ellingsen Leifsæt 1877.»

*SAMLET FORTEGNELSE OVER SOKNEPRESTER
OG KAPELLANER*

Følgende sokneprester forrettet i Fauske kirke i sin embetstid i Skjerstad prestegjeld:

Wilhelm Sandberg, født 1809 i Onsøy. Sokneprest i Skjerstad fra 1855 til 1871 da han døde og ble gravlagt på Skjerstad.

Rasmus Brochmann Parelius Gaarder, født 1812. Sokneprest i Skjerstad fra 1871 til han døde i 1873.

Ulrik Frederik Neumann, født 2. januar 1831 i Drammen.

Sokneprest i Skjerstad fra 1873. Ble 1882 utnevnt til sokneprest i Melhus. Prost i Søndre Salten prosti 1874-1882.

Lars Anton Moe, født i Værdalen 14. juni 1842. Sokneprest i Skjerstad fra 1884 til 1886 da han overtok sokneprestembete i Ålesund. Prost i søndre Salten prosti 1884-1886.

Olaf Amundsen, født 28. mai 1850. Sokneprest i Skjerstad fra 1886 til 1901 da han overtok sokneprestembete i Onsøy.

Sogneprester i Fauske prestegjeld 1902-1969.

Anton Bull-Hanssen, født 15. april 1866 i Trondheim. Sokneprest i Fauske fra 3. januar 1902. Ble i 1907 utnevnt til sokneprest i Hemne. Kst. prost 1906-1907.

Ansgar Nikolai Høyer, født 2. juli 1871 i Grytten i Romsdal. Sokneprest i Fauske fra 1907. Ble i 1916 utnevnt til sokneprest i Sandsvær. Prost i Søndre Salten prosti 1914-1916.

Hans Saron Blom Svendsen, født 7. juli 1882 i Ringsaker. Sokneprest i Fauske fra 1917. Overtok i 1919 stillingen som arkivar i Riksarkivet. Sverre Jervell, født 7. april 1882 i Ålesund. Sokneprest i Fauske fra 1919. Ble i 1925 utnevnt til hospitalprest i Bergen. Prost i søndre Salten prosti 1919- 1925.

Bjarne Kleivan, født 4. september 1885 i Hjørundfjord. Sokneprest i Fauske fra 1925. Ble i 1947 utnevnt til sokneprest i Romedal.

Rudolf Tønder, født 12. november 1901 i Lurøy. Sokneprest i Fauske fra 1948 til han døde i 1968. Prost i søndre Salten prosti fra 1964-68.

Sigurd J. Sivertsen, født i 1907 i Vågan. Utnevnt til sokneprest i Fauske den 29. november 1968, tiltrådte 20. mars 1969.

Kallskapellaner / residerende kapellaner i Fauske.

Res. kapellan K. A. Bull-Hanssen	1899-1902
Kallskapellan C. T h. Birkeland	1902-1904
« M. Fønhus	1905-1909
« A. F. Lampe	1910-1915
« J. Aanderaa	1915-1921
« I. Fougner	1928-1931
« Sv. Huseby	1932-1938
« K. Dysthe	1940-1951
« S. H. Riiber	1951-1957
Res. kapellan S. H. Riiber	1957-1961
« J. Berg	1961-

Kirkesangere / klokkere ved Fauske kirke

Jens P. Andersen, født i Bodin 1815. Han var kirkesanger og lærer i Skjerstad fra 1854 til sin død 24/12 1871. Kirkesanger i Fauske-eidet hjelpekirke 1869-1871.

Hendrik Heitmann, født i Nord Rana 1819. Ansatt som lærer og organist i Skjerstad 1842, ble kirkesanger etter Jens P. Andersen i 1872 og tok avskjed 1886. Kirkesanger ved Fauske-eidet hjelpekirke 1872-1878.

Johan Nicolai Hansen, født i Vatnbygda i Fauske 1836. Utdannet som lærer 1865 og ansatt i Vatnbygda. Ble 1879, da Fauske ble annekssokn ansatt som kirkesanger ved annekskirken. Han flyttet da til Erikstad og var lærer og kirkesanger til han døde i 1886.

Bernhard Andreas Pedersen, født på Fauske 1850. Lærer i Skjerstad fra 1876 til 1887 da han ble ansatt som kirkesanger og lærer i Fauske, hvor han tjenestegjorde til sin død i 1908. Kirkesanger Pedersen var også organist ved Fauske kirke fra 1895 til 1901.

Martin Gylseth, født 1869 i Leiranger. Var lærer i Fauske, og klokke fra 1908 til 1939 da han sluttet ved oppnådd aldersgrense.

Ole Kvandal, født på Kvandal i Skjerstad 1898. Lærer i Fauske fra 1921. Ble ansatt som klokke i 1939 og innehadde stillingen til sin død i 1946.

Jakob Eliassen, født i Valnesfjord i Fauske 1872, bodde på Klungseth, var ekspeditør og handelsmann, vikarierte en tid som klokke og var konstituert i stillingen 1946-1950.

Johan M. Gylseth, født i Fauske i 1898. Lærer i Fauske fra 1920. Konstituert i klokkestillingen ved Fauske kirke fra 1950 til 1958 da han ble ansatt. Gylseth virker som klokke i jubileumsåret.

Organister i Fauske kirke

Den første organist i Fauske kirke var Bernhard Pedersen, som også var kirkesanger. Den 1.juni 1901 ble Andreas V. Lien ansatt som organist. Han hadde denne stillingen til hans sønn, Johan V. Lien, ble ansatt den 1.januar 1939.

Medhjelpere

Christen Hansen, Fauske
Johan Pedersen, Tortenli
Hans Hansen, Medås
Andreas M. Pedersen, Erikstad
Jakob Eliassen, Klungseth
Ole Slettvoll, Moen

Kirkeverger

Gerhard Pedersen, Klungseth
Kristian Jensen, Lund
K. A. Kristensen, Fauske
Olav Sletbakk, Fauske
Johan J. Johansen, Fauske Ø
Bjarne Hanssen, Moen
Oddvar Andreassen, Fauske Ø

Kirket tjenere.

Ole Larsen	sluttet 28/ 3-06
Jens Kristensen	18 / 5- 06 - 5/ 12- 23
Hans Jakobsen	8/ 12- 23 - 9/ 10- 24
Ole Olsen	9/ 10- 24 - 1940
Johan Moan	1940 -

Gravere

Johan Moan
Kirkegårdsbestyrer.

Kristen Pedersen,	ansatt 1869
Ole Larsen	sluttet i 1905
Jens Kristensen	1906-1908
Abel Olsen	1909-1911
Sivert Langseth	1912-1919
Andreas M. Pedersen	1920-1925
Jens Hansen	1926-1942
Petter Hansen	} 1943-1944
Aksel Jensen	
Wilhelm Vik	1944- 1945
Peder A Olsen	1945-1948
Johan Moan	ansatt 18 / 10- 1948 som graver og kirkegårdbestyrer.

MENIGHETS RÅD

Ved lov av 3. desember 1920 ble det bestemt at fra 1.jan. 1922 skulle menighetsråd tre i stedet for de tidligere kirketilsyn.

Det siste kirketilsyn i Fauske var:

Sokneprest Sverre Jervell
Lensmann Johan Jørgensen
Ordfører Ditlev Glasø

Det første menighetsråd for Fauske sokn og Sulitjelma kapell-
distrikt:

Kirkesanger S. Hånes, Sulitjelma
Ingeniør A. Forfang, Sulitjelma
Fru Kaia Eriksen, Sulitjelma
Stiger Lars Amundsen, Sulitjelma
Kjøpmann Jakob Eliassen, Klungseth
Skomaker Angel Johansen, Fauske
Organist Andreas Lien, Fauske
Gårdbr. Kristen Kristensen, Tverå
Lærer Anton Djupvik, Leivset
Fru Petra Pedersen, Fauske

Fauske og Sulitjelma hadde felles menighetsråd til 1953, men ifølge lov av 29 / 4- 53 «Om den Norske kirkes ordning» kom Fauske og Sulitjelma fra da av til å velge menighetsråd hver for seg.

Fauske menighetsråd for perioden 1954-1957:

Representanter:

Joh. M Gylseth, Fauske	Varamenn:
Peder Grytvik, Finneid	Halfrid Trondsen
Bernh. Røklund, Fauske	Olav Stendal
Karoline Larsen, Klungs	Halvdan Mosti
Olga Brekke, Leivset	Jenny Christensen
Thorvald Grønås	Torunn Hansen

Menighetsrådet i jubileumsåret, valgt for årene 1966-1969:

Representanter:

Skolestyrer Erling Klungseth	Husmor Ruth Braseth
Skogforvalter Trygve Stavrum	Verkstedform.
Lærer Per Vik	Oddvar Andreassen
	Husmor Ragnhild Edvardsen

Formann i 1969: Lærer Per Vik.

Varamenn:
Eksp. Harald Eliassen
Skolestyrer Torleiv Nygård
Teleeksp. Vivi Lien

Husmor Olaug Lien
Revisor Halvdan Mosti

OM MENIGHETSARBEIDET

Misjonsarbeid

Vi vet ikke så meget om menighetsarbeidet i den første tiden etter at Fauske hadde fått egen kirke. Men at det var både interesse og offervilje for misjonsarbeid, det forteller en gammel kassabok fra de årene. Den begynner i 1873, og frem til 1888 er den felles for hele Skjerstad prestegjeld. Etter den tid gjelder den bare for Valnesfjord og Fauske.

Alle bidrag ble ført i den, enten de var til hedningemisjonen, jødemisjonen eller indremisjonen. Her kommer noen små glimt fra denne kassaboka. Jeg synes de forteller nokså meget både om gavene - og giverne.

1873	Spel.	Ort	Skil.
Fra Møde i Misvær Læsekreds paa Vesterlie	1	1	12½
« En Kone for solgt Smør	1	1	12
« Missionsmøde paa Stokland	5	1	
« Møde paa Klungsæt	1	4	12½
« Udbytte af et Garn ved Isak Pedersen Klungsæt	3	4	22
« Udbytte af solgt ½ Sau fra Petter Amundsen Holtan		3	12

---

1 spd. = 5 ort = 120 skilling. Etter innføringen av kronemynten i 1875: 1 spesiedaler = kr. 4,00.

1875		Spd.	Ort	Skil.
	Fra Johan Willumsen Hjemaas og Baadmandskab	1		
	Indkommet i Fauske Kirke 5. søndag eft. trefold	18	1	
	samt 10 Kopech			
	Indkommet ved			
	« Ole Nilsens Brylup	Laxaa 1	2	
	« fra Fauske Kvindeforening	12		
	« i en Bøsse paa Rostads Butik			
	Fauske	2		9½
	« Ved Salg af Søvanter			
	Fauske			
	Kvindeforening	1	1	9
	« i Fauske Kirke 4. søndag			
	eft. Paaske	22	3	10½
	i Skjærstad Kirke 2. Pinsedag.	23	4	4
	((			

I den første tiden er pengene ved årsoppgjør sendt til «Hovedbestyrelsen i Stavanger» eller til «Kredsbestyrelsen i Tromsø», fra 1898 til «Missionens Kredskasserer i Bodø». Eksempelvis ble det i 1875 sendt 54 spesiedaler 2 ort og 14 killing til Kredsbestyrelsen i Tromsø.

I slutten av syttiårene er det kvinneforeninger i de fleste kretser i prestegjeldet. Hver enkelt forening arbeider ofte for flere misjoner på samme tid, og utenom ofringene i kirkene er de største beløpene kommet fra dem. I åttiårene ble det stiftet flere mannsforeninger som var knyttet til misjonen. De støttet misjonsarbeidet enten ved å yte personlige kontantbeløp eller ved å omsette i kontanter naturalier som f.eks. avlingen av en misjonsåker eller utbyttet av et misjonsgarn.

Kassaboka viser at det i 10-årsperioden 1877-1886 fra hele prestegjeldet ble sendt inn kr. 6 790,75, fordelt på forskjellige misjoner.

Kasserer i de første årene var kirkesanger Johan N. Hansen. Etter hans død 1886 overtok kirkesanger Bernhard Pedersen. Han

sluttet som kasserer 31/ 12 1899. Fra da av er det sokneprestene i Fauske som har ført kassaboka. Den er avsluttet i 1919, og hadde da vært da vært ført i 45 år.

Kirkeblokk, pengebøsse anbrakt ved inngangsdøren til kirken, fastgjort til en treblokk, til å legge almisser (fattigblokk) el. bidrag til kirkens vedlikehold i, anskaffet til Fauske kirke år 1875.

I hovedsoknet er det to bedehus: *Fauske bedehus*, som ble bygd omkr. 1912. Det eies av Fauske Indremisjonsforening, stiftet i 1910. *Finneid bedehus*, som ble besluttet bygd i 1915, og eies av Finneid Kvinneforening. Denne foreningen ble stiftet i 1913.

PREST OG MENIGHETSRÅDSINNBERETNING

Utdrag av beretning om menighetsforholdene for Fauske hovedsokn i anledning bispevisitas i 1929 fra prest og menighetsråd:

«Kirkesøkningen er god. Søkningen til nadverden er gjennomsnittlig omtrent uforandret. Soknebudenes antall er gått frem. Praktisk talt alle barn blir døpt og konfirmert. Nesten alle ekteskap stiftes på kirkelig måte. For indre og ytre misjon arbeider 30 foreninger. Edruelighetsforholdene er gode.»

Beretning fra prest og menighetsråd i anledning bispevisitas 1958:

«Kirkesøkningen er noe ujevn. Det har i de senere år vært satt

*Fauske menighetsråd i jubileumsåret
Erling Klungset, Oddvar Andreassen, Trygve Stavrum
Ragnhild Edvardsen, Ruth Braseth, Per Vik*

opp kirkebusser med passende mellomrom fra soknets ytterkanter, og når disse har gått, har kirkebesøket stort sett vært bra. Kirkebussene har en betydelig misjon utover bygda, idet det letter adkomsten til kirken for mange som ellers har vanskelig for å komme seg i mellom.

Deltakelsen i begravelser er stor, så presten når langt her. Prestens møter ute i bygda er godt besøkt.

Folk er velvillige og forståelsesfulle, og ser gjerne presten hos seg. Arbeidsforholdene i distriktet må betegnes som meget gode.

Edruelighetstilstanden er fortsatt god, og det er sjelden å se berusede personer.

Disiplinen i skolen er bra, og i heimene er det jamt over orden og gode forhold.

Husandaktene i heimene er nok dessverre stort sett borte, men til gjengjeld tror vi det i de fleste heimene lyttes til radioandaktene.

Ungdommens forhold er gode. Fauske har en kjekk ungdomsflokk.

Fauske kirkes søndagsskole har stor tilslutning, og arbeider godt. Vi har også en kirkeforening, som har utført et trofast og godt arbeid.

I hver krets i menigheten finnes det sanitetsforening eller helselag.

De forskjellige kretser har også en eller flere misjonsforeninger for ulike misjonsgrener, såsom Det Norske Misjonsselskap, Den Norske Sjømannsmisjon, Santalmisjonen og Indremisjonen. Det er en IOGT-losje i menigheten og en forening for DNT. Her er dessuten avd. av Norges Røde Kors, Husmorlag, Redningsforeninger, THO-forening og Blindeforening. Alle kvinneforeninger arbeider godt.

I de siste år er det anskaffet gravferdsvogn til en verdi av ca. kr. 7 500.00, og konfirmantkapper til en verdi av ca. kr. 6 500.00. Kappene har Fauske felles med Valnesfjord menighet. Til begge formål ble pengene innsamlet momentant, ved en enestående tilslutning og offervilje fra foreninger og enkeltpersoner.

Fauske kirkeforening og endel private har gitt sølv til alteret,

til en verdi av ca. kr. 8 000.00, alterduk, duk til døpefonten, to messehagler, løpere i kirken m.v.

Fauske sykestue eies og drives av Fauske Sanitetsforening, i samarbeide med de øvrige sanitetsforeninger og helselag i Fauske og Valnesfjord.

Prest og menighetsråd har årlig, gjennom offer og gaver, samlet inn betydelige pengebeløp, som er utdelt som en menighetens julehilsen til enslige, syke og gamle. Vi tror disse hilsener har vært til glede og oppmuntring for mange.

Menighetsrådet står tilsluttet Bibellaget, og har dessuten bøsse i menighetsrådet til bibelmisjonen. I de senere år har Fauske menighet delt ut bibler til brudeparene.

I Fauske er det fire sangkor, barnekor, to hornmusikkorps, orkesterforening og skoleorkester. Sangkor og musikkorps assisterer ofte ved gudstjenester og møter, og besøker jevnlig de forskjellige anstalter med sang og musikk.

Valnesfjord, Fauske og Sulitjelma menigheter har felles menighetsblad, som nå har ca. 1 500 abonnenter.

Fauske kommune har ofret hundretusener på restaurering og utvidelse av Røvik Aldersheim, som nå er blitt en både vakker og god heim for våre gamle, med omsorgsfull og kjærlig pleie.

Vi anser det for en viktig oppgave for prest og menighet å arbeide for en stadig bedre kirkesøkning i tida fremover.»

FAUSKE KIRKEFORENING

Kirkeforeningen ble stiftet i 1920 av prestefruen Thora Jervell. Den skulle arbeide for å skaffe midler til kirkens utsmykning, og allerede første året ble det ny altertavle og nye vinduer med glassmalerier i kirkens kor. Og ved medlemmenes trofaste og iherdige arbeid for saken gjennom de mange år er det blitt nesten utrolig meget de har gitt til kirken. De vakre brudeparstolene, altersølv,

Sokneprest Tønder sammen med et av sine konfirmantkull.

teppe i alterringen, gulvløpere, gardiner, teppe til båreskamlene, bare for å nevne *noe* av det foreningen har anskaffet.

Foreningens ledere har foruten fru Jervell vært fru Warda Thorstensen, fru Solveig Tønder, fru Dorthea Gylseth, fru Gudrun Hansen, fru Else Tønder, og i 1969 er det fru Inga Kvandal.

Foreningen vil i jubileumsåret bruke sine oppsparte midler til videre utsmykning av kirken.

Her skal også nevnes at fra andre foreninger og flere *private givere*, har kirken fått mange vakre og verdifulle gaver: Altersølv, særkalker, duker til alter og døpefont, stoler, lysestaker m.m. Og ved disse gaver fra Kirkeforeningens medlemmer og fra private er vår kirke blitt rikere på nødvendig inventar og ting som kan være med å skape hygge og høytid under de kirkelige handlinger både i sorg og glede.

FAUSKE SØNDAGSSKOLE

Ved Kåre Korneliussen

Den 1.mai 1925 hadde Fauske menighetsråd møte. Blant sakene som ble behandlet var spørsmålet om å få satt i gang søndagsskole i kirken.

Det ble vedtatt å spørre lærer Marie Mathisen om hun var villig til å være leder for søndagsskolen.

I menighetsrådsmøtet den 17. juli samme år, ble det opplyst at frøken Mathisen hadde sagt seg villig til å starte opp med søndagsskole. Det ble besluttet å sette den i gang i begynnelsen av september måned.

Hvor mange barn som søkte søndagsskolen den første tiden, vet vi ikke, men bare etter to års virksomhet ble den nedlagt. Årsaken til nedleggelsen var dårlig frammøte.

Dette opplyser sokneprest Kleivan i en rapport til Norsk Søndagsskoleforbund i 1944.

Den 6. mars 1938 tok imidlertid sokneprest Bjarne Kleivan initiativet til å få søndagsskolen i gang igjen. Han var den drivende kraft i arbeidet og stod som leder til og med 1946. I 1947 var pastor Sigvald Våge leder. Han etterfulgtes av en mann ved navn Svein Lunde, som var elev ved Fauske fylkesskole.

Sokneprest Rudolf Tønder kom så inn i bildet i 1950. Han hadde ledelsen av søndagsskolen til og med 1954.

Fra og med 1955 overtok Kåre Korneliussen ansvaret for søndagsskolen og har fremdeles ledelsen av denne.

Av det som er nevnt foran ser vi at søndagsskolen lå nede fra i 1927 til i mars 1938, på grunn av at barna uteble. Etter det vi vet, var det i 1944 bare 40-50 innskrevne barn. Frammøtet i 1940-åra var meget skiftende og til dels synkende. I 1950 var derimot oppslutningen meget god. Da var det hele 206 innskrevne barn.

Siden 1950 og fram til i dag, har medlemstallet vært på omkring 100 pr. år. Det gjennomsnittlige frammøte ligger for det meste på omkring 30-40.

Søndagsskolen på utflukt til Kosmo

Gjennomsnittsalderen på barna som i dag søker søndagsskolen er lavere enn tidligere. De begynner på søndagsskolen i 2-3-års- alderen og forlater den når de er en 10-11 år. Før kunne vi beholde dem til de var 13-14 år.

Søkningen til søndagsskolen har i de siste årene vist en synkende tendens. Dette kommer av at flere og flere av foreldrene får seg bil. Likeså er det innført lørdagsfri for de fleste arbeidstakere. Familiene tar for en stor del bilen og drar på tur i helgene. Den beste tiden å samle barna på er faktisk mørketiden fra sent på høsten og til i slutten av februar måned.

Søndagsskolen kommer sammen kl. 09.45 og avslutter ca. kl. 10.30 de søndagene det er høgmesse.

Organisten er alltid til stede, og det brukes et eget rituale for ordning av søndagsskoletimen. Under tekstgjennomgåingen deles barna i to grupper.

Vi har i den senere tid, foruten den tradisjonelle juletreffesten, også pleid å ha en utflukt om våren eller når søndagsskolen tar til om høsten. Disse sammenkomstene er alltid populære, og særlig da juletreffesten.

Søndagsskolen i Fauske er omfattet med sympati og velvilje. Det kan nevnes at vi i de senere år alltid har fått de varer som er brukt til de nevnte fester.

Som i den første tid søndagsskolen startet opp, har også menighetsrådet i dag et våkent øye for at barna skal nåes med Guds ord. På et menighetsrådsmøte sa sokneprest Tønder bare noen måneder før han omkom: «Det kjæreste vi har i Fauske menighet er barna. Derfor setter vi stor pris på det arbeide som drives i søndagsskolen.»

FAUSKE MENIGHETSBLAD

Etter opptak av menighetsrådet ble det i 1952 satt i gang med menighetsblad i Fauske. Første redaktør var lærer Johan Kvalheim, og det ble første året utgitt to nr. av bladet. Disse ble delt ut gratis til alle. Meningen var å få brakt på det rene om det var interesse for et slikt blad.

Da det viste seg at interessen var til stede, ble redaksjonen overtatt av Johan V. Lien. Dette året såvel som de nest følgende kom bladet ut med 4 nr. pr. år. De to første nr. ble delt ut ved hjelp av menighetsrådsmedlemmer og andre. På samme tid ble det tatt opp fortegnelse over de som ville abonnere på bladet. Kontingenten ble satt til kr. 2.00 pr. år. Fra og med nr. 3/ 1953 gikk bladet ut til abonnentene gjennom postverket.

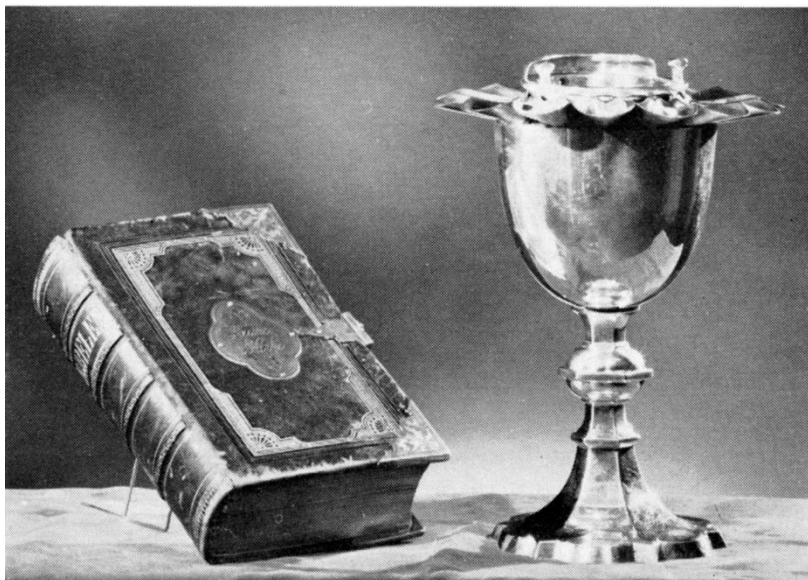
I 1955 overtok sokneprest Tønder som redaktør. Han ble avløst av res. kap. Riiber i 1958.

Fra sommeren 1959 til 1960 ble bladet redigert av Thorvald Grønås. Så hadde Villiam Moljord redaktørjobben fram til 1968 da res. kap. Berg overtok.

Kontingenten ble i 1961 satt opp fra 2.00 til 3.00 kroner. Dette er kontingentsatsen nå. Bladet sorterer under de tre menighetsrådene i kommunen, som hvert år ved et fellesmøte får seg forelagt regnskap m.v. Kasserere har vært: Johan V. Lien, Bernhard Røkland, Kåre Korneliussen, Thorvald. Grønås og Olaug Lien.

Johan V. Lien.

Gammel bibel og kalk.

Interiør fra kirken før restaureringen 1969.

KILDESKRIFTER

Utlånte kopier fra Fauske bygdeboknemnds arkiv:

Kirkedepartementets referatsprotokoll for 1841. Journalsaker, Tromsø biskop, 1841, 1863, 1870. Skjerstad formannskaps protokoll. 1860 73.

Skjerstad formannskaps kopibok 1838-80.

Skjerstad kirkebok, dagsregister 1869.

Kopibok for søndre Salten prosti 1857-77.

Journal for søndre Salten prosti 1887-1901.

Skjerstad kallsbok 1842-86.

Skjerstad kirkeregnskap 1865-69.

Departementstidende 1884- 1902.

Kgl. resolusjoner og St.prp.

Fauske kirketilsyns møteprotokoller.

Fauskemenighetsråds

møteprotokoller.

Fauskemenighetsråds

regnskapsprotoll.

Journal for Fauske menighetsråd.

Misjonskassabok for Skjerstad og Fauske

INNHOOLD

Forord	3
Biskopens hilsen	5
Fauske får egen kirke	
Forhistorien	9
Hjelpekirken.....	16
Fauske bli annekssokn.....	18
Soknet som residerende kapellani	21
Fauske bli eget prestegjeld	22
Kirkestedet og kirkehuset	23
Kirkestua	26
Skyss og overnatingsgodtgjørelse	27
Fauske prestegård	27
Hilsener til Fauske menighet	
Fra prost A. J. Kvam.....	32
Fra sokneprest Bjarne Kleivan.....	32
Domprost Johan Iversen om sokneprest Rudolf Tønder	35
Fra res. kapellan Johannes Berg.....	36
Fra sokneprest Sigurd J. Sivertsen og frue	38
Fauske kirkegård.....	40
Orgelkomiteen av 1892	44
Kirkemusikkgruppen	46
Fortegnelse over	
Sokneprester og kapellaner	49
Kirkesangere / klokkere og organister	50
Kirkeverger, medhjelpere, kirketjenere og gravere.....	51
Kirketilsyn og menighetsråd	52
Menighetsarbeid	54
Fauske kirkeforening og private givere	59
Fauske søndagsskole	61
Menighetsbladet.....	63
Kildeskrifter.....	66

